

Laura Vilumets

Tartu Ülikooli keeleteaduse magistrant

Kuidas räägivad Ukraina sõja-põgenikest Eesti parempopulistid?

24. veebruaril 2022 alustas Venemaa täiemahulist agressioonisõda Ukrainas. Sõda tõi Eestisse hulgaliselt Ukraina sõjapõgenikke. Pidades silmas parempopulistliku Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna (EKRE) populaarsust Eesti ühiskonnas ja nende vaenulikku suhtumist immigratsiooni, on kohane vaadata, kuidas EKRE oma ametlikus häälekandjas Uutes Uudistes justnimelt Ukraina sõjapõgenikest räägib.

Artikkel põhineb 2025. aasta juunis Tallinna Ülikoolis kaitstud bakalaureusetööl¹, mille eesmärk oli välja selgitada, milliste keeleliste valikutega konstrueerib Uued Uudised Ukraina sõjapõgenike diskursust, kuidas erineb Ukraina sõjapõgenike diskursus Uutes Uudistes ja Eesti peavoolumeedias ning miks on Uued Uudised otsustanud just sellised keelevelikud teha.

Väljakujunenud rändenarratiivid, parempopulism ja alternatiivmeedia

Varasematest uurimustest on selgunud, et peavoolumeedia² kujutab sõjapõgenikke kolmel viisil: sõjapõgenik kui ohver, sõjapõgenik kui kasuallikas

¹ Vilumets, Laura 2025. Ukraina sõjapõgenike diskursuse keeleline konstrueerimine Uute Uudiste vahendatud artiklites. Bakalaureusetöö. Tallinna Ülikool, humanitaarteaduste instituut.

² Peavoolumeedia all olen mõelnud laiale auditooriumile suunatud meediakanaid, kus kajastatakse ühiskonnas olulisi teemasid, vahendatakse eri arvamusi ja

vastuvõtjariigile ja sõjapõgenik kui ohuallikas vastuvõtjariigile (Landmann jt 2019: 1404–1405). Rõhutatakse, et üldine suhtumine sõjapõgenikesse sõltubki suuresti just meediadiskursusest (Buonfino 2004: 31–34). Eelnevalt on sõjapõgenikke (peavoolu)meediakajastuses valdavalt kirjeldatud kui ohtu vastuvõtjariigi ühiskonnale. Kardetakse, et immigrandid (sh sõjapõgenikud) võtavad ära vastuvõtjariigi inimeste töö, tõstavad kuritegevuse taset ja kasutavad vastuvõtjariigi sotsiaaltoetuste süsteemi ära. (Buonfino 2004: 48) Põgenikud on asetatud passiivsesse rolli, nad ise ei saa enda kohta käivates artiklites sõna (Pospěch jt 2019: 7–8).

Ukraina sõjapõgenike kujutamine on peavoolumeedias aga varasemaga võrreldes positiivsem. On leitud, et Ukraina sõjapõgenikke kujutatakse rohkem Vene agressiooni ohvritena kui ohuna Euroopa julgeolekuolukorrale (Iberi, Saddam 2023: 53–55). Samuti pole peavoolumeedias kuigi levinud mõte, et Ukraina sõjapõgenikud võiksid olla ohuks vastuvõtjariigi majandusele ja kultuurilisele identiteedile (McCann jt 2023: 7–11). Niisiis erineb peavoolumeedia Ukraina sõjapõgenike käsitlus varasemast sõjapõgenike käsitlusest üsna märgatavalt.

Kuidas kujutab sõjapõgenikke aga parempopulistlik alternatiivmeedia? Parempopulism on suunatud etnilise, religioosse ja rahvusliku „võõra“ vastu võitlemisele. Parempopulistlike erakondade eesmärk on ühendada „rahvas“ ja tõugata kõrvale „võõrad“. (Pelinka 2013: 7–10) Parempopulismi üks olulisemaid tunnuseid on vastuseis immigratsioonile. Leitakse, et sisserändajad ohustavad põlisrahva rahvusriiki, võtavad põlisrahvalt töö ära, toovad endaga kuritegevuse, haigused ja harjumatud traditsioonid. (Pelinka 2013: 7–10; Kask, Saarts 2023) Parempopulismile on omane ka peavoolumeedia tembeldamine ebausaldusväärseks (Haller, Holt 2019: 1665–1666). Nõnda otsivadki parempopulistid tihti peavoolumeediale alternatiivseid teabeallikaid.

Alternatiivmeedia eesmärk on vastanduda peavoolumeediale, seda kritiseerida ja pakkuda maailmast alternatiivset nägemust (Atton 2003: 267). Poliitilise alternatiivmeedia puhul lisandub ka eesmärk levitada oma poliitilist ideoloogiat (Levendusky 2013: 612). Poliitiline alternatiivmeedia kaldub kõrvale peavoolumeedia objektiivsusest, on avalikult ideoloogiline,

---

põhinetakse ühiskonna alusväärtustel. Peavoolumeedia eesmärk on objektiivsus, faktide kajastamine ja tasakaalustatus. (Hennoste 2017) Eestis on peavoolumeedia väljaanneteks näiteks ERR, Eesti Ekspress, Postimees, Äripäev jne.

kallutatud poliitilise liidri kasuks ja ründab vastaspoole vaatenurka, sageli faktide arvelt (Rae 2021: 1118).³

On leitud, et parempopulistlik alternatiivmeedia kipub sõjapõgenike suhtes olema negatiivselt meelestatud (vt von Nordheim jt 2019). Sõjapõgenike diskursus parempopulistlikus alternatiivmeedias rõhub tugevalt meie-nemad dihhotoomiale, lõhele „rahva“ ja „võõra“ vahel (Wodak 2015: 2–3). Toonitatakse põgenike haridustaseme puudulikkust ja sobimatust vastuvõtjariigi ühiskonda. Samuti pööratakse tähelepanu kultuurilistele ja religioossetele erinevustele, kritiseeritakse võimupoliitikute otsust põgenikke üldse vastu võtta ning ka peavoolumeedia teemakäsitlust. Sõjapõgenikke nähakse kui ohtu vastuvõtjariigi rahvusele. (von Nordheim jt 2019: 48–50) Seda, kuidas Eesti parempopulistlik alternatiivmeedia konkreetselt Ukraina sõjapõgenikke kujutab, hakkangi järgmisena lahkama.

Meetodist

Uurimuse valimisse kuulus 19 Uute Uudiste (edaspidi UU) artiklit ja 20 Eesti peavoolumeedia artiklit. UU artiklid olid refereeritud 13 ERRi, kolme Postimehe (PM), ühe Äripäeva (ÄP), ühe Eesti Päevalehe (EP), ühe Ärilehe (ÄL) ja ühe Eesti Ekspressi (EE) artikli põhjal. Peavoolumeedia allikad jaotusid ebavõrdseks, sest keskendusid just sellele, kuidas on Uued Uudised peavoolumeediast pärit artikleid oma portaali tarbeks muutnud. Seetõttu valisin Uust vaid artiklid, mis olid peavoolumeedia põhjal kirjutatud.⁴ Kõik artiklid käsitlesid Ukraina sõjapõgenikke ning olid avaldatud perioodil 24.02.2022–24.08.2024. Materjali analüüsimiseks kasutasin Fairclough' kriitilise diskursuseanalüüsi (KDA) mudelit.

KDA lähtub ideest, et keel, ideoloogia ja võim on üksteisega tihedalt seotud. Fairclough' (2001: 18–19) järgi on keel sotsiaalne protsess, mille kasutamise määravad sotsiaalsed struktuurid. Niisiis saab keelekasutust analüüsides välja tuua tekstis peituvad ühiskondlikud (võimu)suhted. Fairclough' mudel koosneb kolmest etapist. Esimene etapp on teksti kirjeldamine. Kirjeldatakse teksti sõnavara, grammatikat ja teksti struktuuri.

³ Eestis võib poliitilisteks ning just parempopulistlikeks alternatiivmeediakanaliteks liigitada näiteks portaaliid Uued Uudised, Objektiiv ja Eesti Eest.

⁴ Olen sellise teguviisiga kaasneva võimaliku autoriõiguste riive küsimuse asjus konsulteerinud ka ERRi esindajatega. Probleemist ollakse teadlikud ning sellega tegeletakse.

Teine etapp on tõlgendamine, kus analüüsitakse tekstiloomet ja -tõlgendamise protsessi. Kolmas etapp on seletamine, analüüsitakse diskursuse suhestumist eksisteerivate võimusuhetega. (Fairclough 2001: 21)

UU kasutatavad leksikogrammatilised vahendid

UU klassifitseerib Ukraina sõjapõgenikud rahvusepõhiselt eestlastest erinevaks, nimetades Ukraina sõjapõgenikke võõrasteks (näide 1). Samuti samastatakse Ukrainast pärit põgenikud odavtööjõuga (näide 2). Niisiis väidetakse, et ukrainlasele võib maksta vähem kui sama tööd tegevale eestlasele.

- (1) Oma mõju avaldab ka üha kallimaks muutuv igapäevaelu, kus **võõrastega** tuleb jagada piskut.⁵ (UU13)
- (2) Ehkki Ukrainast tuleb **sõjapõgenikke näol** siia hulganisti **odavat töötajad**, on maasikakasvatavad ikka hädas, sest tulijad on enamasti naised ja pärit linnadest. (UU7)

Kaudselt viitab UU oma artiklites ka sellele, et põgenikud sobivad pigem vene kogukonda, sest nad räägivad vene keelt ja venestavad nõnda Eesti ühiskonda (näide 3). Nõnda süvendab UU klassifikatsioonisüsteem rahvustevahelist lõhet, tõmmates selge joone Eesti „rahva“ ja „võõra“ vahele.

- (3) /../ Reformierakonna kontrollimatu ukrainlaste sissevedu ohustab eestlaste kestmajäämist (võõraid saab lihtsalt liiga palju) ning **soodustab venestumist, kuivõrd põgenikud räägivad vene keelt ja saavad sellega ka eesti keelt õppimata hakkama.** (UU13)

UU kasutab omadussõnu tegevusele hinnangu andmiseks. Omapoolne hinnang antakse valitsuse tegevusele (*ukrainlaste kontrollimatu sisselubamine Kaja Kallase valitsuse poolt* [UU14]) ja peavoolumeedia teemakäsitlusele (*ERR on kirjutanud pretensioonika pealkirjaga loo* [UU14]). Hinnangu andmiseks kasutatakse ka määrsõnu, mis täidavad peamiselt pisendavat funktsiooni. Näites 4 on UU ERRi neutraalset pealkirja muutnud. Lisaks nappust väljendavale määrsõnale *kõigest* on UU selles pealkirjas välja vahetanud ka ERRi ligikaudsed arvandmed, asendades *ligi 60 protsenti* fraasiga *veidi üle pooled*, mis jääb küll ähmasseks, kuid tähistab siiski vähesust.

⁵ Kõik tekstinäited on esitatud muutmata kujul.

Esilehele • Eesti

Eestis on sada tuhat sõjapõgenikku, aga marjakorjajaid tuuakse endiselt otse Ukrainast

13.04.2023

On kummaline, et Eestis on täis sõjapõgenikke, aga maasikakorjajad tulevad endiselt otse Ukrainast.

© Uued Uudised

Kuvatõmmis Ukraina sõjapõgenike teemalisest artiklist portaalis Uued Uudised (<https://uueduudised.ee/eestis-on-sada-tuhat-sojapogenikku-aga-marjakorjajaid-tuuakse-endiselt-otse-ukrainast/>)

- (4) Tööelistest Ukraina sõjapõgenikest on töö leidnud **kõigest veidi üle pooled** (UU19) vs. Tööelistest Ukraina sõjapõgenikest on töö leidnud **ligi 60 protsenti** (ERR19)

Peavoolumeedia sõnumi muutmiseks kasutab UU ka tegusõnu (näide 5). Kui Äripäev ütleb, et *omavalitsused saatsid ministritele pöördumise* (ÄP4), siis UU väidab, et *omavalitsused nõuavad ministritelt aru* (UU4), mis kõlab tunduvalt agressiivsemalt. Muidugi ei saa välistada ka võimalust, et tegu on puhtpraktilise ümbersõnastamisega. Kui aga arvestada sellega, et suur osa UU artiklitest on üks ühele peavoolumeediaartiklitest kopeeritud, omandab iga tehtud muudatus teatud kaalu ning igauht neist võib näha kui teadlikku ja eesmärgistatud valikut.

- (5) Sõjapõgenikega hädas omavalitsused **nõuavad ministritelt aru** (UU4) vs. Omavalitsused on hädas sõjapõgenikega ja **saatsid ministritele pöördumise** (ÄP4)

UU on muutnud ka lausete kõneliiki (näide 6). ERRi artiklis esitatakse väide jaatavalt, UU aga muudab jaatava kõne eitavaks. Eitava kõne kasutamine võimaldab kujutada põgenikke selle kaudu, mida nad ei tee, mitte selle kaudu, mida nad teevad (Kukk 1999).

- (6) Tööelistest Ukraina sõjapõgenikest **käib töö**l iga teine ja eeskätt teevad nad lihttöid, töötades näiteks koristaja või köögiabilisena. (ERR17) vs. Tööelistest Ukraina sõjapõgenikest **ei käi töö**l iga teine ja töö l käijad teevad eeskätt lihttöid, töötades näiteks koristaja või köögiabilisena. (UU17)

Põgenikud jäävad mitmes UU artiklis passiivseks osapooleks. Olgu tegemist *Reformierakonna kontrollimatu ukrainlaste sisseveoga* (UU13), *Ukrainast lähtuvate rändeprotsessidega* (UU14) või *Ukrainast tööjõu toomisega* (UU16), põgenikke esitletakse passiivses osalejarollis. Nad ise ei tule, neid tuuakse kohale ja veetakse sisse. Põgenike passiivset rolli on märgatud ka eelnevates uurimustes (Kasik 2008: 27; Kukk 2016: 40; Pospěch jt 2019: 7–8).

Mitmes artiklis esitleb UU põgenikke homogeense rühmana (näide 7). Eesti Ekspress kirjutas loo konkreetsest juhtumist. UU kirjutas Ekspressi artikli põhjal oma artikli ja pealkirjastas selle hoopis üldistavamalt. Kasutatakse kindlas kõneviisis väitlauset, mis tähendab, et kirjutaja peab (või vähemalt tahab, et lugeja peaks) väidet tõeseks (Kasik 2008: 33). Nii asetab UU end teadja rolli. Suundumust kindlalt midagi üldistavat väita on märgata ka eelnevatest näidetest (vt näide 3).

- (7) VIDEO | Poeg võttis Balti jaamas ise jõuga kinni emalt raha välja petnud „Swedbanki kulleri“ (EE18) vs. Ukraina sõjapõgenikega saabub siia ka kuritegevus (UU18)

Sellised näited illustreerivad, kuidas UU leksikogrammatiliste vahendite abil oma tekstides Ukraina sõjapõgenike diskursust konstrueerib ja peavoolumeediast pärit infot oma väljaande jaoks muudab.

Struktuursed muudatused

Diskursust saab konstrueerida ka valikuga, millist infot avaldatakse ja millist mitte. UU artiklitest joonistub selgelt välja muster, et UU jätab teatud informatsiooni oma artiklitest välja. Kui peavoolumeedia artikkel kajastab põgenike isiklike kogemusi või sisaldab eestlase kaastunde-avaldusi ukrainlastele, siis jääb see osa UU artiklist kõrvale. Nii võtab UU põgenikelt võimaluse ise nende kohta käivais artiklis sõna saada. Samuti jätab UU oma artikleist välja viited sellele, et põgenikel on Eestis võimalik end haridusalaselt täiendada. Kõige markantsem on aga näide 8, kus kogu UU artikkel on sõna-sõnalt pärit ERRi artiklist, kuid välja on jäetud lauseosa, milles mainitakse, et 5000 Ukraina põgeniku pealt on riigile tulumaksu laekunud ligikaudu miljon eurot.

- (8) Rahandusministeeriumi kohalike omavalitsuste finantsjuhtimise osakonna juhataja Sulev Liivik rääkis, et augustis olid Eesti maksu-residendid 5000 Ukraina põgenikku, **kelle pealt laekus tulumaksu üks miljon eurot.** (ERR11) vs. Rahandusministeeriumi kohalike omavalitsuste finantsjuhtimise osakonna juhataja Sulev Liivik rääkis, et augustis olid Eesti maksuresidendid 5000 Ukraina põgenikku. (UU11)

Selle lauseosa eemaldamine on ainus muudatus, mille UU artiklis tegi, ning seetõttu võib arvata, et UU tahab põgenikke teadlikult kujutada Eesti riigile majanduslikult võimalikult kulukana. Valik, mida avaldada ja mida mitte, mängib sõjapõgenike kujutamisel olulist rolli. UU valikud demonstreerivad strateegiat esitleda põgenikke Eesti ühiskonnale kahjulikuna.

Keelevalikute võimalikke põhjuseid

Miks on UU oma artiklite tarvis peavoolumeediast refereeritud tekstides selliseid muudatusi teinud? Tehtud valikuid mõjutab tõenäoliselt parempopulistlik rahvuskonservatiivne ideoloogia. Seistakse Eesti riigis eest ja immigratsiooni vastu. UU diskursus põhineb stereotüüpidel ja rõhub hirmule. Väidetakse, et põgenike haridustase on Eesti jaoks liiga madal, põgenikud toovad Eestisse kuritegevuse ja haigused (näide 9) ning nad on tõsine oht Eesti rahvuslikule ühtekuuluvusele. (Pelinka 2013: 7–10; Kask, Saarts 2023) Samuti esildub analüüsist see, et UU artiklites

lükatakse süü põgenike Eestisse tuleku pärast Reformierakonna ja selle tollase esimehe Kaja Kallase kaela (näide 10).

- (9) Ukraina sõjapõgenikud, keda Eesti lahel käel vastu võtavad, tekitavad siin üksjagu probleeme avalikku korda rikkudes, kohalikest tavadest üle sõites, aga ka tõsisemaid kuritegusid sooritades. (UU18)
- (10) Nagu näha, on **ukrainlaste kontrollimatu sisselubamine Kaja Kallase valitsuse poolt** põhjustanud täieliku kaose – keegi ei ta siia saabunud ukrainlastest suurt midagi, aga raha neile makstakse. (UU14)

Mitte kordagi ei mainita, et Venemaa on Ukraina ründamisega tekitanud olukorra, kus ukrainlased peavad kodumaalt lahkuma. Poliitilise vastase süüdistamine probleemide tekitamises on üks parempopulismi omadusi. (Varga, Buzogány 2022: 1092)

Samas leidub UU Ukraina sõjapõgenike diskursuses ka aspekte, mida varem täheldatud pole. Diskursus muutus kiiresti positiivsest negatiivseks. 2022. aasta märtsis oli UU hoiak põgenike suhtes toetav. Seda illustreerivad täiemahulise sõja algusaegadel avaldatud artiklid, milles muretseti, et Eesti tööandjad võivad põgenikke odavtööjõuna kasutada (näide 11).

- (11) Allpool toodud uudist lugedes tasub erilist tähelepanu pöörata sellele, kui vähe on selles muret ukrainlaste pärast ja kui palju omaenda soovi saada odavaid töökäsi, mis teeb koja pöördumise eriti silmakirjalikuks. (UU1)

Ometi hakkas UU juba sama aasta aprillis avaldama hoopis negatiivsemaid artikleid ja hiljem ise levitama ideed, et põgenikke võiks odavtööjõuna kasutada (vt näide 2). Niisuguse suunamuutuse põhjuste üle saab vaid spekuloida. Ühe võimaliku seletusena võib välja tuua UU lootuse, et sõda lõpeb kiiresti. Mida pikemaks sõda venis, seda rohkem saabus Eestisse Ukraina sõjapõgenikke. Niisiis hakkas ukrainlaste kohalolek kujutama ohtu eestlaste identiteedile.

Veel üks huvitav aspekt, mis UU diskursusest esildus, oli UU tungiv soov, et põgenikud Eestis rohkem tööl käiksid. Kui eelnevatest uuringutest on välja tulnud, et põgenike vastuvõtmisel kardetakse seda, et nad vastuvõtjariigi inimestelt töö ära võtavad (Buonfino 2004: 31–34), siis UU

diskursuses seda hirmu ei esinenud. Rõhutati hoopis seda, et põgenikud peaksid maasikapõllul rügama.

Kokkuvõtteks

UU eesmärk Ukraina sõjapõgenike diskursuse konstrueerimisel on vahendada oma lugejatele peavoolumeediast pärit informatsiooni, kuid seda oma parempopulistlikust rahvuskonservatiivsest vaatepunktist. UU Ukraina sõjapõgenike diskursus erineb Eesti peavoolumeedia Ukraina sõjapõgenike diskursusest märgatavalt. Kui peavoolumeedia üritab jääda neutraalseks, siis UUs kujutatakse sõjapõgenikke ohuna Eesti rahvusriigile ja majandusele. Rõhutakse sõjapõgenikega seotud negatiivsetele aspektidele, stereotüüpidele ja hirmudele. Kuna sõjapõgenikud ise UU artiklis sõna ei saa, siis diskursuse asümmeetria süveneb.

Viidatud kirjandus

- Atton, Chris 2003. What is 'alternative' journalism? – *Journalism* 4 (3), 267–272.
- Buonfino, Alessandra 2004. Between Unity and Plurality: The Politicization and Securitization of the Discourse of Immigration in Europe. – *New Political Science* 26 (1), 23–49.
- Fairclough, Norman 2001. *Language and Power*. 2nd ed. Edinburgh: Longman.
- Haller, Andre, Kristoffer Holt 2019. Paradoxical populism: how PEGIDA relates to mainstream and alternative media. – *Information, Communication & Society* 22 (12), 1665–1680.
- Hennoste, Tiit 2017. Tiit Hennoste: peavoolumeedia ja prillikivi. – *Postimees*, 28. jaanuar. <https://arvamus.postimees.ee/3984309/tiit-hennoste-peavoolumeedia-ja-prillikivi>.
- Iberi, Daniel, Raudhat Sayeeda Saddam 2023. Media Framing of Refugees: Juxtaposing Ukrainian and African Refugees in the Wake of Russia-Ukraine Conflict. – *Journal of Central and Eastern European African Studies* 2 (4), 48–63.
- Kasik, Reet 2008. Meediateksti analüüs: eesmärgid ja meetoodika. – *Tekstid ja taustad* V. Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Kask, Peet, Tõnis Saarts 2023. Parempopulismi ohjeldamise strateegiad. – *Vikerkaar*, arhiiv. <https://www.vikerkaar.ee/parempopulismi-ohjeldamise-strateegiad/> (02.03.2026).
- Kukk, Inga 1999. Eesti rahvuspoliitika osaliste esitamine meedias. Kriitiline tekstianalüüs. *Magistritöö*. Tartu Ülikool.

- Kukk, Marek 2016. Pagulased Eesti meedias: korpuspõhine lähenemine. Magistri-töö. Tartu Ülikool.
- Landmann, Helen, Robert Gaschler, Anette Rohmann 2019. What is threatening about refugees? Identifying different types of threat and their association with emotional responses and attitudes towards refugee migration. – *European Journal of Social Psychology* 49 (7), 1401–1420.
- Levendusky, Matthew S. 2013. Why Do Partisan Media Polarize Viewers? – *American Journal of Political Science* 57 (3), 611–623.
- McCann, Katherine, Megan Sienkiewicz, Monette Zard 2023. The role of media narratives in shaping public opinion toward refugees: A comparative analysis. Migration Research Series 72. International Organization for Migration (IOM), Geneva.
- Pelinka, Anton 2013. Right-Wing Populism: Concept and Typology. – *Right-Wing Populism in Europe*. Ed. by Ruth Wodak, Majid KhosraviNik, Brigitte Mral. London: Bloomsbury Academic, 3–22.
- Pospěch, Pavel, Adela Jurečková,, Pavlina Chalupkova, Eliška Tokošova, Jan Hacek, Peter Ivanič,, Esta Kaal, Berit Renser 2019. RAPORT: Rändetemaatilised meediakajastused Tšehhis, Eestis ja Slovakkias. MTÜ Mondo. https://mondo.org.ee/wp-content/uploads/2020/04/raport_meediakajastused-CZ-SK-EE.pdf.
- Rae, Maria 2021. Hyperpartisan news: Rethinking the media for populist politics. – *New Media & Society* 23 (5), 1117–1132.
- Varga, Mihai, Aron Buzogany 2022. The Two Faces of the ‘Global Right’: Revolutionary Conservatives and National-Conservatives. – *Critical Sociology* 48 (6), 1089–1107.
- von Nordheim, Gerret, Henrik Muller, Michael Scheppe 2019. Young, free and biased: A comparison of mainstream and right-wing media coverage of the 2015–16 refugee crisis in German newspapers. – *Journal of Alternative and Community Media* 4 (1), 38–56.
- Wodak, Ruth 2015. *The Politics of Fear. What Right-Wing Populist Discourses Mean*. London: Sage.